Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57

DOI:10.17951/we.2024.10.1.165-175 | Wschód Europy • Восток Европы • East of Europe vol 10, 1 / 2024

**Ihor Todorov**
Użhorodzki Uniwersytet Narodowy (Ukraina)
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-0986-9485
e-mail: ihor.todorov@uzhnu.edu.ua

# Угорське та словацьке бачення власної національної безпеки в контексті російсько-української війни

В умовах широкомасштабної російської агресії країни Центральної Європи мають посилювати власну національну безпеку. Не дивлячись на те, що вони є членами Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору і спираються на засади колективної безпеки, вимушені рахуватися з російською загрозою. Проте не все так однозначно стосується слабкої ланки Альянсу – Угорщини, а з недавнього часу і Словаччини.

Метою статті є огляд безпекових стратегій Словаччини та Угорщини в умовах російського вторгнення в Україну. Досягнення цієї мети обумовило відповідні завдання:

– аналіз сучасних засад національної безпеки Словаччини та Угорщини;

– розгляд реакції Словаччини та Угорщини на широкомасштабне вторгнення Росії в Україну.

Від початку російського вторгнення в 2014 році ці країни дуже повільно рухаються до реалізації рекомендацій Уельського саміту НАТО щодо частки витрат на оборонні потреби.

Таблиця. Витрати на оборону як процентна частка ВВП[1].

| Країна | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Словаччина | 0,98 | 1,11 | 1,12 | 1,10 | 1,22 | 1,70 | 1,96 | 1,77 | 1,76 |
| Угорщина | 0,89 | 0,90 | 1,00 | 1,19 | 1,01 | 1,34 | 1,76 | 1,68 | 1.74 |

[1] The Secretary General's Annual Report 2022, https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2023/3/pdf/sgar22-en.pdf, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



Спробуємо розглянути безпекову політику цих країн в останні роки.

***Словаччина.*** Основними документами, що стосуються безпеки Словацької Республіки є: Стратегія безпеки Словацької Республіки; Оборонна стратегія Словацької Республіки; Конституційний акт про безпеку Словацької Республіки; Закон про оборону; Державний закон про управління кризовими ситуаціями тощо.

Відповідно до Стратегії безпеки Словацької Республіки 2021 року одним із основних завдань держави в демократичному суспільстві є забезпечення безпеки усіх своїх громадян, їхніх прав, свобод і власності. Виконання цього завдання вимагає підвищити готовність держави протистояти небезпеці, загрозам і кризам, сприяти підтриманню міжнародного миру та безпеки, запобіганню загрозливим ситуаціям для безпеки держави та її громадян, а також мати адекватні ресурси, інструменти, політику й довіру населення. Констатовано, що Словацька Республіка все ще залишається безпечною країною, але останніми роками безпека погіршилася декількома способами. Загрози та виклики стають все більш складними, взаємопов'язаними. Підготовка нової Стратегії безпеки Словацької Республіки була реакцією на постійні зміни в середовищі безпеки та необхідність комплексного підходу до гарантування безпеки Словаччини в контексті членства в Північноатлантичному альянсі та Європейському Союзі. Стратегія безпеки Словацької Республіки серед іншого базується на зобов'язаннях за Статутом Організації Об'єднаних Націй, Стратегічній концепції НАТО та Глобальній стратегії зовнішньої політики й політики безпеки Європейського Союзу.

Конфлікт у Грузії та на Сході України внаслідок агресивної поведінки Російської Федерації, а також незаконної окупації українського Криму й Севастополя є грубим порушенням міжнародного права і політичних зобов'язань. Регіон Східної Європи є джерелом багатьох загроз також для Словацької Республіки, включаючи можливість збройного нападу, гібридних, кібер- та розвідувальних операцій, кампаній з дезінформації, організованої злочинності, незаконного розповсюдження легкої та стрілецької зброї і нелегальної міграції.

Документ нагадав, що НАТО є найкращим варіантом забезпечення національної оборони. Стратегія називала США стратегічним трансатлантичним союзником Словаччини в НАТО. Водночас є згадка і про Росію, яка вважалася важливим учасником і партнером у вирішенні міжнародних загроз та викликів[2].

Особливістю Словаччини є те, що ще до широкомасштабного вторгнення вона мала значну кількість людей, які із симпатією ставилася до Росії, сприймали наративи російської пропаганди та приймали політику Путіна. Великий вплив на формування суспільної думки мала російська пропаганда, яку в Словаччині поширюють політичні, медійні та громадські спільноти. Ситуація дещо змінилася із початком широкомасштабного російського вторгнення. Значна кількість людей підтримала Україну й українських біженців, а словацька влада першою із

[2] BEZPEČNOSTNÁ STRTÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY, https://www.vlada.gov.sk/data/files/8048_bezpecnostna-strategia-sr-2021.pdf?csrt=7737338243821820660, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



західних партнерів зробила суттєві та символічні кроки щодо передачі Україні оборонного озброєння – систем ППО С-300, гаубиць «Зузана», броньованої техніки й іншої важливої допомоги.

У той же час, за рік великої війни підтримка словаками українців, зокрема біженців, зменшилася. Це пов'язано, зокрема, з наративами, які поширюють певні політичні сили. Серед таких меседжів: критика передачі зброї, яка «послаблює захист Словаччини», «Росія переможе все одно», «ми штовхаємо Словаччину до війни», «ми станемо ціллю Росії», «надсилання зброї тільки продовжить конфлікт», критика санкцій, «без російського газу ми замерзнемо, ми маємо торгувати із Росією» та інші. У боротьбі з дезінформацією та проросійськими наративами важливою є активна позиція громадянського суспільства.

Результати спеціальної хвилі опитування «Як вам у Словаччині?» свідчать, що більшість словаків були задоволені офіційною реакцією Словаччини на війну в Україні, яка засудила напад військ Російської Федерації на Україну. Переважна більшість респондентів (78,2%) схвалюють офіційну реакцію Словаччини, яка засудила напад військ РФ на Україну. Цілком її схвалюють 42% респондентів, з незначними застереженнями – 22,4%, з великими – 13,8%, натомість не схвалюють – 21,8% респондентів. Найбільш підтримуваною реакцією Словаччини на російське вторгнення в Україну є відправлення гуманітарної допомоги (підтримували 77,8% респондентів) та прийняття біженців із зони воєнного конфлікту (підтримували 74,6% респондентів). Також респонденти підтримують заборону поширення російської пропаганди про війну в Україні, запровадження жорстких санкцій проти Росії, а також жорстке обмеження видачі віз і перебування російських громадян у Словаччині. Навпаки, менше підтримки мають постачання українській армії озброєння та військової техніки, припинення дипломатичних відносин з Росією та заборона участі російських спортсменів у заходах високого рівня.

Відповіді респондентів суттєво відрізнялися залежно від того, як вони ставляться до членства Словаччини в НАТО. Респонденти, які не згодні з членством в НАТО, рідше виступають за відправку гуманітарної допомоги (63%) і прийом біженців із зони воєнного конфлікту (58,6%). Якщо запровадження жорстких санкцій проти Росії підтримували 70,2% респондентів, які згодні з членством Словаччини в НАТО, то серед тих, хто проти НАТО лише 13,7%. Війна в Україні змінила ставлення респондентів до членства Словаччини в НАТО наступним чином: 42,9% відповіли, що вони завжди були за членство в НАТО і схвалюють це сьогодні, 11,6% респондентів не були за членство в НАТО, але сьогодні вони схвалюють, 9% респондентів були за членство в НАТО, але не схвалюють його сьогодні, а 36,5% не були за членство в НАТО і не схвалюють його навіть сьогодні.

На запитання «У зв'язку з війною між Росією та Україною громадськість також обговорює геополітичне положення Словаччини, як нам орієнтуватися у світі», 37,3% респондентів відповіли, що вона має завжди або радше стояти осторонь. 47,1% відповіли, що слід шукати збалансовану позицію між Росією і Заходом, 7,4% – що скоріше або завжди варто бути на боці Росії, а 8,2% респондентів

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



відповіли «інше». Найбільше на бік Заходу схиляються молодші респонденти, респонденти з Братиславського регіону та респонденти з вищою освітою. Перемогу України підтримують 47% респондентів. На запитання «Як би ви хотіли, щоб закінчилася війна в Україні?» 27% респондентів відповіли, що однозначно перемогою України, ще 20% сказали, що, можливо, перемогою України. Підтримка Путіна в Словаччині значно впала, популярність НАТО зросла, дві третини людей бачать у Росії загрозу. Дві третини вважають, що конфлікт в Україні є неспровокованою та невиправданою агресією Росії. Підтримка президента Росії Володимира Путіна в Словаччині значно впала після вторгнення в Україну. Якщо в березні 2021 року 55 відсотків населення Словаччини сприймали його позитивно, то в березні 2022 року — лише 28 відсотків. Згідно з опитуванням, Путіна дуже позитивно сприймають 5,8 відсотка людей, ще 21,8 відсотка – швидше позитивно. Скоріше негативно це сприймають 31,6 відсотка респондентів, а зовсім негативно – 39,3 відсотка[3].

За словами колишнього проросійського прем'єр-міністра Словаччини Яна Чарногурського, у Словаччині є уряд, який не має підтримки в парламенті, отримав вотум недовіри в грудні, тому дострокові вибори призначені на вересень. У 2022 р. в Україну відправили комплекс С-300 та було прийнято рішення про поставку 13 винищувачів МіГ-29. Однак постачання військової техніки в Україну лише збільшує непопулярність політиків, які стоять за цим. Пояснення такої позиції звучить дивно: в інтернеті ми бачимо фотографії нацистських татуювань, які носять деякі українські солдати. За останній рік до Словаччини прибуло багато біженців з України. Насправді словаки все ще мають добрі стосунки з ними, але вже опубліковані повідомлення про прояви агресії щодо деяких українців та бездіяльність словацької поліції. Ворожнеча викликана ще й тим, що деякі біженці їздять на дорогих автомобілях. Проросійська опозиція доводила, в результаті практично без авіації залишилася вся країна, в робочому стані майже не залишилося бойових літаків. Словацьке небо зараз охороняють польські та чеські літаки. Братислава пішла на такий крок «за власним бажанням», який прийшов не стільки з Брюсселю, скільки з сусідньої Праги. «Політика Чапутової і Хегера призвела до того, що Словаччина втратила де-факто суверенітет. Тепер справжнім главою Словаччини слід назвати Петра Фіалу, прем'єр-міністра сусідньої Чехії. Прага фактично знову стала столицею Словаччини. Однак суверенітет в економічному і навіть внутрішньому плані також був втрачений. Багато словаків працюють у Чехії, і економіки обох країн взаємопов'язані. Якщо малий бізнес все-таки словацький, то середнє підприємництво вже чеське і велике, звичайно, німецьке». Президентка Словаччини Зузана Чапутова наприкінці 2022 р. заявила, що підтримка України в Словаччині «вичерпується матеріально і морально». Більшість

[3] *Prieskum Eurobarometra: podpora Ukrajiny zo strany občanov EÚ je stabilná*, https://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20221205IPR60901/prieskum-eurobarometra-podpora-ukrajiny-zo-strany-obcanov-eu-je-stabilna, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



словаків все ще готові приймати біженців з України, але багато хто вважає, що прибуття біженців погіршило їхнє життя. Дезінформаційні атаки, на думку Чапутової, використовувалися для зменшення суспільної підтримки дій Словаччини, і, відповідно, збільшення розриву між рішеннями, які приймає держава, та ставленням громадян. Результати дострокових парламентських виборів у вересні 2023 р. довели, що суспільство все менше підтримувало зовнішню політику уряду. На жаль, уряд не зумів пояснити словакам важливість допомоги Україні не тільки у зв'язку із захистом цінностей, а й для безпеки та економічних інтересів Словаччини[4].

Зузана Чапутова в березні 2023 р. заявляла, що деякі партії відкрито пропонують розворот у зовнішній політиці і це може перемістити Словаччину від демократії до автократії. Прихід до влади уряду Роберта Фіцо підтверджує таку тенденцію.

***5. Угорщина.*** Рубіжним у розбудові національної Угорщини був 1995 рік, коли набрав чинності Закон про національну безпеку[5]. 21 квітня 2020 р. була оприлюднена нова стратегія національної безпеки Угорщини. В ній зазначено, що військові рішення все більше виходять на перший план у нашому світі, і правильно вказується на дедалі гостріші суспільні дебати в кіберпросторі, а також на зростаючу важливість гібридної війни. У збройних силах Угорщини протягом двох десятиліть після зміни режиму не відбулося комплексного розвитку на системному рівні, а до 2010 року відбулося свідоме скорочення можливостей, яке поставило під загрозу безпеку Угорщини[6]. Наприкінці 2021 року була затверджена Національна військова стратегія. Уряд, беручи до уваги основні принципи політики безпеки та оборони Угорської Республіки, визначив, що захист батьківщини – справа національна. Окрім розвитку можливостей збройних сил, це вимагає тісної співпраці між організаціями, залученими до національної оборони, розвитку національної оборонної промисловості на додаток до зростання економіки, широкої соціальної співпраці та відданості громадян захисту своєї батьківщини. Національна військова стратегія містила вказівки щодо її реалізації. Наріжним каменем безпеки Угорщини була визначена колективна оборона, яка забезпечується в рамках Організації Північноатлантичного договору, але національна самостійність є головною умовою цієї союзницької співпраці. Стратегічною метою Угорщини сформульоване створення до 2030 року сучасних Угорських національних сил оборони. Угорщина, як член НАТО та одна з домінуючих сил у регіоні, здатна гарантувати безпеку країни, стримувати можливу агресію, підтримувати загальний захист уряду від військових та невійськових загроз та

[4] *Podpora Ukrajiny na Slovensku «vysychá materiálne aj morálne»*, https://spolok-archa.info/podpora-ukrajiny-na-slovensku-vysycha-materialne-aj-moralne/, дата звернення: 15 XI 2024.

[5] 1995. évi CXXV. Törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról, https://ujbtk.hu/dr-fabian-peter-az-allambiztonsagtol-a-nemzetbiztonsagig-i/, дата звернення: 15 XI 2024.

[6] *Moscow spooks return to Hungary, raising NATO hackles*, „Politico", https://www.politico.eu/article/moscow-spooks-return-to-hungary-raising-nato-hackles/, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



викликів, а також здатна виконувати свої обов'язки, що випливають з її членства в НАТО та Європейському Союзі. На основі аналізу середовища безпеки Стратегії національної безпеки та з урахуванням відповідних документів НАТО та Європейського Союзу військова Стратегія формулює очікуване середовище застосування збройних сил до кінця 2020-х років. Визначені основні принципи застосування та утримання Збройних Сил, напрямки та параметри їх розвитку. Глобальне та європейське середовище безпеки характеризується нестабільністю й непередбачуваністю.

У великомасштабній та інтенсивній глобальній війні Угорщина, як член НАТО, може постраждати або навіть стати об'єктом атак як частина європейського театру війни. Під час потенційної війни, що ведеться на європейському полі бою, комунікаційна та транспортна інфраструктури Угорщини, а також інші життєво важливі елементи системи можуть зіграти певну роль або стати ціллю, тому вся територія країни, повітряний простір і кіберпростір можуть стати ареною військових операцій.

Поточна ситуація угорських сил оборони в основному визначається тим фактом, що після закінчення холодної війни й політичних змін у Центральній та Східній Європі цьому питанню приділялося менше уваги й ресурсів. Коли закінчився термін служби основних військово-технічних комплексів, як правило, радянського виробництва, їхня заміна могла здійснюватися лише на окремих ділянках, а повне озброєння та збройна культура майже повністю зникли. При цьому практично повністю були знищені існуючі раніше оборонно-промислові потужності, а можливість мобілізації національної економіки на оборонні потреби практично припинена[7]. Виникає питання, як така констатація корегується з понад 20-річним перебуванням Угорщини в Північноатлантичному альянсі.

Ще в 2016 р. угорським урядом була започаткована програма створення всеосяжної національної оборонної спроможності (т.з. Програма HHP Zrínyi). Вона мала охопити суспільство, збройні сили, економіку та державні організації в цілому. Найбільш помітним елементом програми був розвиток військово-технічних систем та військової інфраструктури[8]. Цю програму спочатку планувалося завершити до 2026 р., проте це очевидно не вдається, хоча у травні 2022 р. було ухвалено рішення про прискорення програми у зв'язку зі зміною безпекової ситуації в Європі. У середині листопада 2022 р. було завершено доопрацювання проєкту Програми розвитку збройних сил на наступні 10 років, що мало відповідати викликам, які стали очевидними з досвіду війни в Україні.

В Угорщині були впевнені, що власна безпека невіддільна від безпекових процесів у регіоні Центрально-Східної Європи. Тому мала бути налагоджена тісна

[7] Nemzeti Katonai Stratégia, https://honvedelem.hu/hirek/nemzeti-katonai-strategia.html, дата звернення: 15 XI 2024.

[8] Honvédelmi és haderőfejlesztési program kezdődik, https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/honvedelmi-es-haderofejlesztesi-program-kezdodik.html, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



співпраця з країнами регіону, насамперед з Вишеградською четвіркою (V4), Центральноєвропейським оборонним співробітництвом, а також у рамках, наданих німецькою та італійською рамковими національними групами. Ці формати, які зміцнювали розвиток багатонаціональних можливостей, підвищували безпеку Угорщини. Показово, що серед регіональних форматів безпекової співпраці не згадується Бухарестська дев'ятка.

Членство Угорщини в НАТО та Європейському Союзі, що є вирішальним з точки зору стримування й оборони на стратегічному рівні, водночас зміцнює стабільність і безпеку континенту. Таким чином, на додаток до завдань розвитку індивідуальної та колективної обороноздатності згідно зі статтею 3 Вашингтонського договору, Збройні сили Угорщини повинні бути здатні виконувати завдання колективної оборони згідно зі статтею 5 та статтею про взаємну допомогу Договору про Європейський Союз (стаття 42.7). Сили оборони Угорщини вважають своїм пріоритетом збереження спроможностей, які пропонуються НАТО та Європейським Союзом. Щоб створити здатність до співпраці, Угорщина підтримує гармонію між національним оборонним плануванням і оборонним плануванням НАТО, вважаючи пріоритетом якісне, кількісне та своєчасне досягнення власних цілей щодо оборони. В інтересах Угорщини також є посилення обороноздатності Європейського Союзу.

Показовий пункт стратегії – відновлення угорського патріотизму. Одразу виникає питання: невже він був втрачений? Відповідно, сили оборони Угорщини є основною опорою, що гарантує суверенітет і територіальну цілісність нашої країни. Ще один специфічний момент стратегії - необхідність перевірки лояльності до режиму Віктора Орбана. Мета перевірки надійності полягає в тому, щоб визначити, чи відповідна особа виконує свої службові обов'язки, передбачені законом, а також колективним і трудовим договором. З метою перевірки виконання посадових і службових обов'язків орган, який проводить перевірку на благонадійність, штучно створює життєві ситуації, які реально мають місце або можуть бути припущені під час виконання роботи[9].

На початку повномасштабного вторгнення Росії в лютому 2022 р. Угорщина зосередила певні військові сили уздовж кордону України. Проте на думку угорських експертів ці сили не були наступальними. Широкомасштабне вторгнення РФ стало для уряду Угорщини несподіванкою. Орбан не вірив, що Росія скоїть настільки серйозну, критичну помилку як напад на Україну. Відбувалася координація з українською стороною як напередодні ескалації російської агресії, так і в перші дні повномасштабної війни. Декілька українських цивільних літаків вже після початку вторгнення та після закриття повітряного простору перелетіли до Угорщини і змогли сісти в угорських аеропортах. Водночас, неможливо виправдати заяви Угорщини про «негайний мир», адже це означало би, що приблизно 18% території

[9] 2018. évi CXXXIX. Törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről, https://njt.hu/jogszabaly/2018-139-00-00, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



України залишиться під російською окупацією. Офіційна позиція Угорщини така, що зброя не має йти через Угорщину до України. Але насправді західне постачання зброї часто проходить угорською територією або через угорський повітряний простір, а потім перетинає кордон України з боку Румунії, Словаччини або Польщі. Окрім цього, Угорщина навчає українських військових медиків.

Проте угорсько-українські суперечності, що мали місце до повномасштабного російського вторгнення, продовжують зростати. Головна вимога Угорщини стосується освітніх прав угорської меншини у Закарпатській області, причому Віктор Орбан вимагає, щоб ці права були закріплені на умовах Угорщини. Втім нереалістично чекати, що Україна погодиться на такі вимоги. Отже, з однієї сторони – мовне й освітнє питання для угорської меншини, а з іншої – угорська блокада співпраці високого рівня між Україною та ЄС і НАТО[10].

Склалася парадоксальна ситуація, коли політична еліта країни НАТО виступає за Росію й проти НАТО[11]. Водночас під голосувань резолюцій Генеральної асамблеї ООН, спрямованих на засудження російської агресії, Угорщина завжди їх підтримує.

Отже, Угорщина будує свої безпекові стратегії в умовах російського вторгнення в Україну дуже суперечливо. Те саме можна додати стосовно нового словацького уряду. З одного боку, членство в ЄС та НАТО зобов'язує до певних кроків щодо протидії російській агресії. В рамках Бухарестської дев'ятки Угорщина і Словаччина не заперечують набуття Україною членства в НАТО. З іншого боку, лунають абсолютно протилежні позиції від очільників обох країн. Намагання поєднати взаємовиключні інтереси веде до помилкової стратегії на кшталт тієї, якої дотримувалися Угорщина й Словаччина в XX столітті під час Другої світової війни.

***Отже, Словаччина та Угорщина*** усвідомлюють, що Росія розпочала неспровоковану та жорстоку агресивну війну проти України. У 2014 році РФ почала нищити мир і безпеку в Європі, намагаючись силою підкорити Україну. Дії Кремля призвели до різкого погіршення середовища безпеки в євроатлантичному регіоні. Росія є найбільш значною та прямою загрозою безпеці НАТО. У відповідь на кровопролитну загарбницьку війну Росії союзники відреагували рішуче, згуртовано та відповідально. Альянс посилював військову присутність у країнах регіону, але не в Словаччині й Угорщині. Стримування та оборона на всьому східному фланзі від Балтійського до Чорного моря є необхідними.

Безпека Словаччини та Угорщини залежить від оборони України, яка стоїть на передньому краї боротьби на кордоні демократичного світу з так званим «русским миром». Спільне завдання полягає в тому, щоби усвідомлюючи всю склад-

[10] *Рік тому Угорщина стягнула війська до кордону України, але даю 100%, ми не готували напад*, „Європейська правда", https://www.eurointegration.com.ua/interview/2023/05/16/7161760/, дата звернення: 15 XI 2024.

[11] *За Росію і проти Альянсу. Угорщина перебуває в НАТО де-юре — Зеленський*, „NV.ua", https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/zelenskiy-ugorshchina-perebuvaye-v-nato-tilki-de-yure-novini-ukrajini, дата звернення: 15 XI 2024.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



ність наших стосунків у минулому, наявність спільних ризиків і загроз у сьогоденні, впевнено, послідовно і разом будувати безпечне й гідне майбутнє для наших країн, регіону та Європи в цілому. Об'єктивні обставини зумовлюють необхідність співпраці. Ми маємо зміцнювати відносини у сфері безпеки, військової співпраці та оборони. Нам потрібне стратегічне партнерство. Але задля реалізації цієї встановленої спільної мети потрібно побудувати довіру, створивши достатньо простору для руху та гнучкості позицій, що дозволяють партнеру створити хорошу позицію для необхідної відкритості до суспільної та політичної прийнятності цього шляху.

**Анотація:** В умовах активної російської агресії проти України країни Центральної Європи, зокрема Словаччина й Угорщина, визначають стратегії зміцнення своєї національної безпеки. Як члени Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу, вони повинні враховувати російську загрозу та шукати спільні відповіді.

У статті розглянуто стратегії безпеки Словаччини й Угорщини в умовах російського вторгнення в Україну. Проаналізовано сучасні засади національної безпекової політики обох країн та їх реакції на вторгнення Росії. Зазначено, що з початку війни ці країни повільно впроваджували рекомендації саміту НАТО в Уельсі 2014 року щодо збільшення оборонних витрат.

Словаччина й Угорщина усвідомлюють, що їхні власні безпекові інтереси пов'язані із захистом України, яка є передовою лінією боротьби за свободу й демократію проти «русского міра». Ці країни прагнуть спільно будувати безпечне майбутнє для регіону та Європи, враховуючи складні історичні відносини. Підкреслено, що реалізація спільних цілей вимагає зміцнення відносин у сферах безпеки, військової співпраці й оборони. Встановлено, що для успішного виконання цих завдань необхідні довіра, гнучкість у взаємодії та стратегічне партнерство.

**Ключові слова**: міжнародна й регіональна безпека, національна безпека Словаччини, національна безпека Угорщини, російсько-українська війна.

## Hungarian and Slovak national security vision in the context of the Russian-Ukrainian war

**Abstract:** Under the conditions of active Russian aggression against Ukraine, the countries of Central Europe, in particular Slovakia and Hungary, are defining strategies to strengthen their national security. As members of the European Union and the North Atlantic Treaty Organization, they must consider the Russian threat and seek joint responses.

The security strategies of Slovakia and Hungary during the Russian invasion of Ukraine are examined. The modern foundations of the national security policies of both countries and their reactions to Russia's invasion of Ukraine are analyzed. Since the start of the war, these countries have been slow to implement the 2014 NATO Wales summit recommendations on defense spending.

Slovakia and Hungary understand that their own security interests are connected with the defense of Ukraine, which is the front line in the struggle for freedom and democracy, against «Russian peace». These countries strive jointly to build a safe future for the region and Europe, taking into account the

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



complex relations of the past. It is noted that the realization of common goals requires strengthening relations in the spheres of security, military cooperation and defense. It is maintained that success requires trust and flexibility in interaction, as well as strategic partnership, for the effective implementation of these tasks.
**Keywords:** international and regional security, national security of Slovakia, national security of Hungary, Russian-Ukrainian war.

## Węgierska i słowacka wizja bezpieczeństwa narodowego w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej

**Streszczenie:** W warunkach aktywnej rosyjskiej agresji na Ukrainę, kraje Europy Środkowej, w szczególności Słowacja i Węgry, definiują strategie wzmocnienia swojego bezpieczeństwa narodowego. Jako członkowie Unii Europejskiej i Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego muszą brać pod uwagę rosyjskie zagrożenie i szukać wspólnych odpowiedzi.

W artykule omówiono strategie bezpieczeństwa Słowacji i Węgier w kontekście rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Skupiono się na współczesnych założeniach polityki bezpieczeństwa narodowego tych państw oraz ich działaniach w odpowiedzi na agresję Rosji. Od początku konfliktu oba kraje stopniowo wdrażały zalecenia szczytu NATO w Walii z 2014 roku dotyczące zwiększenia nakładów na obronność.

Słowacja i Węgry dostrzegają, że ich własne interesy bezpieczeństwa są ściśle powiązane z obroną Ukrainy, która stanowi pierwszą linię oporu w walce o wolność i demokrację przeciwko „rosyjskiemu pokojowi". Państwa te wspólnie dążą do zapewnienia bezpieczeństwa w regionie i Europie, mając na uwadze skomplikowane relacje historyczne. Podkreślono, że osiągnięcie wspólnych celów wymaga rozwijania współpracy w obszarze bezpieczeństwa, obronności i działań wojskowych. Zwrócono uwagę, że kluczowe znaczenie dla realizacji tych zadań mają zaufanie, elastyczność oraz strategiczne partnerstwo.
**Słowa kluczowe:** bezpieczeństwo międzynarodowe i regionalne, bezpieczeństwo narodowe Słowacji, bezpieczeństwo narodowe Węgier, wojna rosyjsko-ukraińska.

## Література

1995. évi CXXV. Törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról. https://ujbtk.hu/dr-fabian-peter-az-allambiztonsagtol-a-nemzetbiztonsagig-i/

2018. évi CXXXIX. Törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről. URL: https://njt.hu/jogszabaly/2018-139-00-00

BEZPEČNOSTNÁ STRTÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY,https://www.vlada.gov.sk/data/files/8048_bezpecnostna-strategia-sr-2021.pdf?csrt=7737338243821820660.

Dr. Fábián Péter: Az állambiztonságtól a nemzetbiztonságig I. https://ujbtk.hu/dr-fabian-peter-az-allambiztonsagtol-a-nemzetbiztonsagig-i/

Emzeti Katonai Stratégia. https://honvedelem.hu/hirek/nemzeti-katonai-strategia.html

Honvédelmi és haderőfejlesztési program kezdődik. https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/honvedelmi-es-haderofejlesztesi-program-kezdodik.html.

Magyarország Nemzeti Kibervédelmi Stratégiája. 2013. https://nki.gov.hu/figyelmeztetesek/archivum/magyarorszag-nemzeti-kibervedelmi-strategiaja/.

Pobrane z czasopisma Wschód Europy **http://journals.umcs.pl/we**
Data: 19/11/2026 21:49:57



*Moscow spooks return to Hungary, raising NATO hackles*, „Politico", 19 VII 2017, https://www.politico.eu/article/moscow-spooks-return-to-hungary-raising-nato-hackles/

Nemzeti Katonai Stratégia, https://honvedelem.hu/hirek/nemzeti-katonai-strategia.html

*Prieskum Eurobarometra: podpora Ukrajiny zo strany občanov EÚ je stabilná*Spravodajstvo. Európsky parlament, https://www.europarl.europa.eu/news/sk/press-room/20221205IPR60901/prieskum-eurobarometra-podpora-ukrajiny-zo-strany-obcanov-eu-je-stabilna

*Podpora Ukrajiny na Slovensku «vysychá materiálne aj morálne»,* https://spolok-archa.info/podpora-ukrajiny-na-slovensku-vysycha-materialne-aj-moralne/

*The Secretary General's Annual Report 2022*, https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2023/3/pdf/sgar22-en.pdf

ZÁKON z 30. januára 2018 o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2018/69/#paragraf-7.odsek-2.

*Za Rosiiu i proty Aliansu. Uhorshchyna perebuvaie v NATO de-iure — Zelenskyi*, „NV", https://nv.ua/ukr/ukraine/politics/zelenskiy-ugorshchina-perebuvaye-v-nato-tilki-de-yure-novini-ukrajini.

*Rik tomu Uhorshchyna stiahnula viiska do kordonu Ukrainy, ale daiu 100%, my ne hotuvaly napad, „Ievropeiska pravda"*, 16 V 2023, https://www.eurointegration.com.ua/interview/2023/05/16/7161760/.

*Nazvav try prychyny. Uhorshchyna blokuvatyme yevropeisku dopomohu Ukraini ta sanktsii proty Rosii*, „NV. Бізнес", 17 V 2023, https://biz.nv.ua/ukr/economics/nazval-tri-prichiny-vengriya-budet-blokirovat-evropeyskuyu-pomoshch-ukraine-i-sankcii-protiv-rossii-siyyarto-50325205.html.